स वै[1] खलु पर्णशाखया वत्सानपाकृत्य पवित्रवति संदोह्य यथैतदमावास्यायां क्रियते तं चरुꣳ श्रपयतीत्येकेऽग्नीनन्वाधाय वेदं कृत्वाग्नीन्परिस्तीर्य प्रक्षालनादि कर्म प्रपद्यते यथार्थं पात्राणि प्रयुणक्ति स्थालीं कपालानाꣳ स्थाने निर्वपणकाले चतुरो मुष्टीन्निरुप्य बह्विवावपति[2] कपालानामुपधानकाले ध्रुवासीति[3] मन्त्रꣳ संनमति पिष्टानामुत्पवनकाले तण्डुलानुत्पुनात्यधिश्रयणकाले प्रातर्दोहवत्सर्वा यजमानस्य गा दोहयित्वा तस्मिञ्छ्रपयति सम्प्रैषकाले यदन्यदिध्माबर्हिषस्तत्सम्प्रेष्यतीति · मानवसूत्रे हुते सायमग्निहोत्रे मरुद्भ्यो गृहमेधिभ्यः स सर्वासां दुग्धऽओदनꣳ श्रपय[तो]ति · सायमिति काठके · मरुद्भ्यो गृहमेधिभ्योऽपराह्णे चरुरिति शाखान्तरे · माध्यन्दिनानां त्वग्निहोत्रहोमात्प्रागेव गृहमेधीया तदन्ते यवाग्वैताꣳ रात्रिमग्निहोत्रं जुहोतीति (२.५.३.१६) श्रुतत्वात् तदन्तऽएव यवाग्वाग्निहोत्रहोम इति सूत्रकरणाच्च (३४)। अत्र हरिस्वामिनः शाखया यथा कथाचिद्वत्सान् तूष्णीमपाकृत्य (२.५.३.४) पवित्रवति पात्रे संदोह्य (°४) तत्राग्ने मातृभिर्वत्सान्समवार्जन्ति (°१६) यवाग्वैताꣳ रात्रिमग्निहोत्रम् (°१६) यदि बहुरोदनः स्यादिति (°१६) वाक्यशेषेभ्यो यावत्स्वं गाः दोहयेत् तदनुरूपांश्च व्रीहीन्निर्वपेदिति गम्यते · तस्मिन्पयसि चरुं श्रपयति न पायसम् चरुरु ह्येवेति (२.५.३.४) पायसत्वाशङ्कां निवर्तयति · मानवे पलाशशाखया सर्वान्वत्सानपाकरोतीति · एवमन्येष्वपि सूत्रेषु । शकलानि च पूर्वापूर्वाण्येव विधीयन्ते नेध्मस्थाने[4] इध्मकार्यस्य सांतपनीयातन्त्रान्तःपातित्वेनैव सिद्धत्वात् · गृहमेधीयस्यापूर्वत्वपक्षे तु इध्मस्य प्राप्तिरेव नास्ति कुतस्तत्स्थानापत्तिः शकलानाम् अत एव तेषामासादनप्रोक्षणादेरपीध्मधर्मस्याभावः · शकलनिधानमप्येतदपूर्वमेव न प्राकृतम् तेनाप्रैषमेव तूष्णीं कर्तव्यम् । इदानीमिदं पयः सांनाय्यधर्मकम् उताधर्मकमिति · तत्र सूत्रकारः स्वयमेव पक्षं परिगृह्णाति ·

सांनाय्यवत् ॥७॥ तदेतत्पयः सांनाय्यवत् सांनाय्यधर्मकं भवति · कुतः प्रदेयत्वात् चरौ प्रदीयमाने पयोऽपि देवतोद्देशेनैव प्रदीयते · अतो धर्मवद्भवतीति प्राप्तऽआह ·

१) ? सावे २. २) ? विष्ठवाव° २. ३) ? कपालामुपधानि ध्रुवोऽसीति २. – See २.४.२७. ४) ? नेध्मास्थाने २.